

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΛΑ

25. Οι Μάγοι στην Γέννηση του Χριστού

Σύμφωνα με την αγιογραφική εξιστόρηση και πατερική επιβεβαίωση, μετά τη μετάβαση της Θεομήτορος και του Ιωσήφ στο Ναό-όπου έφεραν το Παιδίον Ιησούς, βρέφος τεσσαρακονθήμερο- επέστρεψαν στη Βηθλεέμ και εκεί εγκαταστάθηκαν, όπου ο γερο-Ιωσήφ εργαζόταν τη γνωστή τέχνη του μαραγκού για συντήρησή τους.

Στον ίδιο τόπο, στη Βηθλεέμ της Ιουδαίας, λαμβάνει χώρα, μετά από αρκετό χρονικό διάστημα, και το γεγονός της προσκύνησης των Μάγων. Πολλοί χριστιανοί νομίζουν ότι η προσκύνηση των Μάγων έγινε αμέσως μετά τη Γέννηση του Ιησού. Και επικράτησε η αντίληψη αυτή, επειδή στην εικονογραφία της Γεννήσεως συμπεριλαμβάνονται και οι Μάγοι. Όμως, εδώ, ο σκοπός της απεικόνισεως των Μάγων με τους Ποιμένες και τους Αγγέλους είναι άλλος. Η Ορθόδοξη εικονογραφία επιθυμεί και επιδιώκει με το συμβολισμό αυτό να φανερώσει τη στροφή των Εθνικών και των Ιουδαίων προς τον Χριστό, στη Γέννηση του Οποίου συμμετέχει και ο αγγελικός κόσμος.

Την προσκύνηση των Μάγων εξιστορεί ο Ευαγγελιστής Ματθαίος. Τους παρουσιάζει να έρχονται από τα μέρη της Ανατολής στη Βηθλεέμ με οδηγό το λαμπρό αστέρι και να προσκυνούν το Παιδίον, τον ενανθρωπίσαντα Υιό και Λόγο του Θεού.

Αλλά ποιοι ήταν οι Μάγοι, που έσπευσαν σε προσκύνηση του Μεσσία; Πατρίδα τους ήταν η Περσία, κατά τον ιερό Χρυσόστομο, ο οποίος και σημειώνει: «άνθρωποι βάρβαροι (ξενόγλωσσοι) και από άλλη φυλή, έρχονται από την Περσία, ώστε να ιδούν τον Χριστό, που κείται σε φάτνη». Η πατρίδα των Μάγων ίσως να ήταν η Χαλδαία, διότι αυτή ήταν η πρώτη χώρα, η οποία καλλιεργούσε την επιστήμη των αστεριών. Στην Καινή Διαθήκη αναφέρεται αορίστως ότι ήλθαν Μάγοι στα Ιεροσόλυμα από τα μέρη της Ανατολής: «*Ἰδοὺ Μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα*» (Ματθ. β' 1).

Αλλά, τί ήταν οι Μάγοι; Οι Μάγοι ήταν σοφοί της εποχής εκείνης που ασχολούνταν με τις φυσικές επιστήμες, την αστρονομία, την ιατρική, αλλά και με θρησκευτικά ζητήματα ή με απόκρυφες γνώσεις, ερμηνεία φυσικών φαινομένων και κατείχαν θέση βασιλικών συμβούλων, ακολουθώντας ακόμη και το στρατό στις εκστρατείες. Οι Μάγοι ήταν σοφοί επιστήμονες, διδάσκαλοι της ανθρώπινης σοφίας, ανατολίτες αστρολόγοι, οι οποίοι από την ανατολή του λαμπρού αστεριού διαπίστωσαν την πρόσφατη Γέννηση του Μεσσία και έγιναν πιστοί συνοδοιπόροι της λαμπρής, μοναδικής εμφανίσεώς του και της ιστορικής, λυτρωτικής πορείας του. Επί πλέον, ήταν βασιλείς ή ηγεμόνες.

Ο Ευαγγελιστής Ματθαίος δεν παρέχει λεπτομέρειες ούτε για τον αριθμό τους, ούτε για το τί ακριβώς ήταν αυτοί οι Μάγοι. Η πληροφορία πάντως ότι έφτασαν από την ανατολή οδηγεί στο συμπέρασμα ότι έρχονταν από την Περσία, καθώς ανατολικά της Παλαιστίνης δεν υπήρχαν άλλες χώρες στις οποίες να υπήρχε παράδοση για μάγους με κάποια θετική σημασία της λέξης.

Σύμφωνα με τη βιβλική διήγηση οι σοφοί αυτοί έφτασαν στην Ιερουσαλήμ αναζητώντας τον νεογέννητο βασιλιά των Ιουδαίων για να τον προσκυνήσουν, ακολουθώντας από τα μέρη της ανατολής το αστέρι του. Όταν το έμαθε ο Ηρώδης ταράχτηκε, κάλεσε τους Μάγους να μάθει περισσότερα, και τους είπε να πάνε στη Βηθλεέμ να ψάξουν για το παιδί και όταν το βρουν να τον ειδοποιήσουν ώστε δήθεν, να πάει και ο ίδιος να το προσκυνήσει.

Όμως οι Μάγοι έφυγαν και το άστρο τους οδήγησε στο σημείο όπου βρισκόταν το παιδί, στο σπίτι του Ιωσήφ και εκεί το προσκύνησαν. «Καὶ ἔλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ τῆς Μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσκύνησαν αὐτῷ....καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν», σημειώνει ο ευαγγελιστής (Ματθ. 2. 10,12). Οι Πατέρες της Εκκλησίας είδαν να συμβολίζουν τα Δώρα αντίστοιχα τον Βασιλιά και τον Θεό και να προλέγουν το θάνατο και την ταφή του Κυρίου.

Η προσκύνηση αυτή των Μάγων πρέπει να συνέβη μετά την Υπαπαντή του Κυρίου (είσοδος στον Ναό, σαράντα ημέρες μετά τη γέννησή Του). Κατόπιν, με θεική παρέμβαση είδαν οι Μάγοι σε όνειρο ότι δεν έπρεπε να ξαναγυρίσουν στον Ηρώδη αλλά να φύγουν από άλλο δρόμο για την πατρίδα τους.

Σύμφωνα με παράδοση οι μάγοι ήταν τρεις. Οι τρεις Μάγοι απέκτησαν προοδευτικά και διακριτά χαρακτηριστικά στον χριστιανισμό, αντιπροσωπεύοντας τα τρία στάδια της ενηλικίωσης του ανθρώπου, αλλά και τρεις γεωγραφικές ή πολιτισμικές περιοχές. Ο Κασπάρ απεικονιζόταν συνήθως ως ηλικιωμένος, με μια λευκή γενειάδα, δίνοντας στο θείο βρέφος χρυσό ως δώρο. Κι αυτό γιατί σε κάποιες πηγές αναφέρεται ως «βασιλιάς της Ταρσού», της γης των εμπόρων (στη Μικρά Ασία). Ο Κασπάρ είναι ο πρώτος που γονατίζει ενώπιον του Ιησού. Ο Μελχιώρ, εικονίζεται ως μεσόκοπος άντρας, που φέρνει το λιβάνι από τη χώρα του, την Αραβία. Ο Βαλτασάρ, απεικονίζεται, νεαρός άντρας, συνήθως ως σκουρόχρωμος. Αυτός φέρνει μύρο (σμύρνα) από το Σαββά (τη σημερινή νότια Υεμένη).

Οι περισσότεροι μελετητές συμφωνούν πως οι ηλικίες τους είναι στα 60, 40 και 20 χρόνια, αντίστοιχα, εκφράζοντας τρία χαρακτηριστικά στάδια στη ζωή του ανθρώπου. Αλλά και για τον Βαλτασάρ φαίνεται να συμφωνεί η χριστιανική γραμματεία πως μας έρχεται από την Αιθιοπία ή κάποια άλλη αφρικανική χώρα, γι' αυτό και απεικονίζεται ως μέλος της μαύρης φυλής.